

Tartu Aleksandri Koguduse Sõnumid

November 2003
11 (13)

nr

Rahu.

Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimel.

Kristus on üles tõusnud.

Kas ei ole me mõnikord imestanud selle üle, et Jumal hoiab meid ikka veel elus. Kui uurime oma tegusid, oma elu, kas ei mõtiskle me sellest, mida Jumal küll meis leiab, et ikka veel meid elus hoiab. Millist pahategu ei ole me küll teinud? Kas pole me suurima rõõmuga teeninud nõ seitsset surmapattu: olnud kõrk, ihne, hooraja, täis viha, laisk, oma ihu ori ja omandamiskire kütkes. Kas pole me otsinud õigustust oma tegudele ja jumalikku alget pahategadele? Kas pole me elamise tõukejõuks kired, mis meis elavad ja Jumalat kurvastavad: ihuorjus, hoorus, liivaraarmastus, viha, kurbus, norutamine, edevus, uhkus.

Ja vaadake, Jumal hoiab meid elus, teeb igatpidi meile head, hoolib meist. Ja vaadake, meie ei hooli oma Jumalast. Kristus Jeesus on inimesearmastaja, aga meie, inimesed ei ole jumalaarmastajad. Me pole isegi inimesearmastajad, vaid enesearmastajad ehk patuarmastajad, armastuse viljelejad ja laialilaotajad, jumalavastasuse kuulutajad ja oma ligimesele pealesurujad.

Kes lõi Jeesuse risti? Kogu inimkond. Iga inimene, kes ei armasta, lööb oma Jeesust risti. Vaadeldgem oma elu ja elu maailmas - inimene ei armasta, ja Kristus lüüakse üha uuesti ja uuesti risti. Ja armastust ei ole siis, kui meie teod seda ei näita, hoolimata meie sõnalisest armastuse avaldusest. Usk ja teod - need on seotud siiski. Me teeme tegusid, kus pole armastust, mis ei lähtu armastusest ja jätame tegemata armastuse teod: ei ole meis alandlikkust, heldust, karskust, lahkust, kasinust, tasadust ja südikust. Kuidas me küll elame? See on pahandus, et Jeesus sellisest inimesest hoolib.

Oma jõuetuses teeb ristiinimene armastustegu ligimese vastu - sest Jeesus ütles, et nii peab tegema -, kuid armastuseni ei jõua - laskume ning jõuame mingisse hinge- ja tundeseisundisse, mida vaid nimetame armastuseks, kutsudes seejuures oma ligimest end järgima kui tõsiusklikkuse mõõdupuid.

Oh Jumal, Jeesus Kristus, täname Sind Sinu pärast. Ikka veel oled Sa meile arusaamata. Üritame vägisi Sind mõista - Sinu armastust meie vastu peame me tunnistama -, kuid osutud meile ikka ja jälle kättesaamatuks.

Aukartus ja hirm Sinu suuruse ees poevad põue, kui mõtleme sellele, kuidas küll meid armastad. Soojus laskub südamesse ja heldimus täidab meid, kui tunneme Sinu hoolitsust meie vastu, vaatamata meie pahategudele, vaatamata sellele, et Sind risti lööme. Oleme kurvad, ja kui hing on tasane, kahetseme oma armastamatust. Ühel hetkel soovime igale inimesele head, ja juba järgmisel hetkel on meil temast ükskõik, kardame teda, püüame teda endale allutada või tema eest põgeneda. Oh, anna meile andeks.

Ja kuigi nii viletsad ja vääritud oleme, usume siiski, et Sina näed ja hoolid ning toome Sulle kiitust ja tänu selle eest ja palume Sind: Jeesus, õpeta meid armastama ja aita meil surmaks valmistuda, et sureksime Sinus ja elaksime igavesti. Aamen

mpr Orenti

20. novembril 2003 Tartus

Kõigepüham Jumalasünnitaja, päästa meid.

Püha Peaingel Miikael ja kõik ilmihuta taevased Väed 8./ 21. november

Inimesed on Jumala ingleid meeles pidanud aegade algusest peale, selline meespidamine on aga sageli mandunud inglite jumaldamiseks (4Ku 23:5, 2Ku). Eksiõpetajad on ümber inglite alati fantaasiakangast kudunud: mõned näevad inglites jumalaid ja teised väidavad inglid olevat kogu maailma loojad. IV sajandil toimunud Laodikea kohalik kirikukogu mõistis 35. kaanoniga hukka, et ingleid teenitakse kui jumalaid ja kehtestas inglite sobiva austamise. IV sajandil Rooma paavst Silvesteri ja Alexandria patriarh Aleksandri ajal määrati Peaingel Miikaeli ja teiste taevaste vägede tähistamisajaks novembrikuu. Miks november? Sest november on üheksas kuu pärast märtsi, ja maailm arvatakse loodud olevat just märtsikuus. Üheksas kuu peale märtsi on valitud aga põhjusel, et inglitel on üheksa seisust või korda ja inglid olid esimesed loodud olendid. Püha Dionüsius Areopagiit, apostel Pauluse õpilane (selle apostli, kes tõsteti kolmandasse taevasse) kirjutab inglite üheksast korrast oma raamatus "Taevasest Hierarhiast". Inglite astmestik on järgmine: kuuetiivalised Seeravid, paljusilmalised Keerubid, jumalikud Aujärjed, Käskijad, Voorused, Väed, Juhatajad, Peainglid ja Inglid. Kõige ingliteväe juhiks on Peaingel Miikael. Kui saatan, Lutsifer, pöördus Jumalast ära ja kiskus pooled inglid endaga hukatusse kaasa, siis Miikael tõusis ja hüüdis langenud inglitele: "Pangem tähele! Seiskem nii, kui kohus! Seiskem kartusega!" ja kõik inglitevägi laulis valjusti: " Püha, püha, püha on Issand Jumal Seebaot, taevas ja maa on täis Tema au!" (vt Peaingel Miikael: Jos 5:13jj; Juud 9). Inglite hulgas valitseb täielik mõistuse, hinge ja armastuse ühtsus, vähemate vägede täielik

kuuletumine suurematele ning kõigi vägede kuuletumine Jumala pühale tahtmisele. Igal rahvusel on oma kaitseingel nagu ka igal üksikul kristlasel. Tuleb meeles pidada, et mida iganes me ka teeme kas avalikult või salaja, teeme me oma kaitseingli juuresolemisel ja et Kohtupäeval ümbritseb Kristuse Aujärge suur hulk pühasid taevangleid ning kõik inimese mõtted, sõnad ja teod paljastatakse enne neid. Olgu siis Jumal meie peale armuline ja päästku Ta meid püha Peaingel Miikaeli ja kõigi ilmihuta taevavägede palvete pärast. Aamen.

Inglite kujutamisest ja austamisest

Pühakirjas on selgesti ja kahtlemiseta öeldud, et inglid on selle maailmaga püsivalt seotud. Õigeusu Kirik teab nii Pühakirjast kui pühast

traditsioonist taevaste vägede seitsme juhi nimesid: **Miikael, Gaabriel, Raafael, Uriel, Salaatiel, Jeguudiel ja Baraahiel** (ja neile seitsmele on mõnikord lisatud kaheksaski: **Jereemiel**).

Miikael tähendab heebrea keeles "kes on selline kui Jumal?" või "kes on Jumalaga võrdne?". P. Miikaeli kujutatakse varastest kristlikest aegadest peale juhina, kelle paremas käes on oda, millega ta torkab saatan Lutsiferi ja vasakus käes hoiab ta rohelist palmioksa. Oda otsas on punutud palmik punase ristiga. Peaingel Miikaeli loetakse eelkõige Õigeusu kaitsjaks ja eksiõpetuste vastu võitlejaks.

Gaabrieli tähendus on "Jumala inimene" või "Jumala vägi". Gaabriel on Jumala saladuste ettekuulutaja, peamiselt kuulutab ta Lihakssaamise saladust ja kõike selle sündmusega seonduvat. Tema paremas käes kujutatakse põleva küünlaga laternat ja vasakus käes peeglit rohelisest jaspisest. Peegel tähistab Jumala tarkust kui varjatud saladust.

Raafael tähendab "Jumal teeb terveks" või "Tervendaja Jumal" (Tob 3:17, 12:15). Raafaeli kujutatakse parema käega Tobiast juhatamas (Tobiasel on käes Tigrise jõest püütud kala) ja ingli vasakus käes on ravimikruus.

Uriel tähendab "tuli" või "Jumala valgus" (2Estr 4:1, 5:2). Uriel hoiab oma paremas käes mõõka kaitseks pärslaste eest ja vasakus põlevat tõrvikut.

Salaatieli tähenduseks on "Jumala poole palvetaja" (2Estr 5:16). Teda kujutatakse langetatud päi ja mahavaatava pilguga, ingli käed on palveks koos.

Jeguudiel tähendab "see, kes austab Jumalat". Selle ingli paremas käes on kuldne vanik ja vasakus käes kolmeharuline piits.

Baraahiel tähendab "Jumala õnnistus". Ingli rinnal kujutatakse valget roosi.

Jereemieli tähendus on "Jumala vaimustus". Jereemiel sisendab ja äratab inimeses selliseid mõtteid, mis juhatavad ta Jumala juurde.

Pealaul 4. viisil

Oh taeva Vägede Ülemad! /Meie kõlvatumad palume teid lõpmata:
/Varjake meid oma palvete läbi/ oma vaimuliku au tiiva varju all / ja

kaitske meid, kes meie kõigest südamest / teie ette langeme ja hüüame:
/ Päästke meid hädadest, oh taeva Vägede Ülemad.

Jutlus

sellest, kuidas Kristus äratab üles patus surnud inimese

*...kuigi me olime surnud üleastumistes,
on [Ta] meid ühes Kristusega teinud elavaks
(Ef 2:5)...*

Jumal äratas esimesena surnust üles Kristuse; esimesena toodi Ta kui inimene hauast välja. Ja Kristus on meie Pea. Selleks, et surnust üles äratada kõik usklik põlvede rahvas, pidi kõigepealt Pea surnust üles tõusma. Pea ülestõusmisega kinnitati kogu ihu ülestõusmine ühes kõigi tema elunditega. Apostel Paulus räägib meie ülestõusmisest ja au sisse tõstmisest kui lõpuleviidud teost. Jumal äratab meid üles ja paneb meid kõiki "ühes Kristusega taevastesse paikadesse". Jumal on surnust üles äratanud koos Kristuse kui inimesega ka meid, kes me oleme surnud üleastumistes, meie omad üleastumised on meid surmanud. Ta teeb meid vääriliseks mitte ainult ühes Kristusega, meie Issandaga, surnust üles tõusma, vaid veelgi rohkem: Ta paneb meid ülestõusnud Kristuse kõrvale taevastes kõrgustes, ja ülalpoole kõigest ilmihuta vägede maailmast. Jumal ei ilmunud maa peale, mu vennad, mõne tavalise või labase põhjuse pärast, vaid põhjusel, mis on harukordne ja jääb teisele poole kõike arusaamist ja võrdlemist. Kui maapealne kuningas külastab mõnda paika, siis on külaskäigust tõusnud kasu tunda selles paigas veel kaua aega. Issand, meie Kuningas, külastas maad ja rahvast maa peal, ja sellest külaskäigust tõusnud kasu tuntakse aegade lõpuni. See külaskäik tähendab meile elu paigas täis surma, au paigas täis häbi, Jumala ligiolemist paigas täis võõrandumist, õnnistust paigas täis needmist, lühidalt: surnust ülestõusmist ja igavest õndsust taevastes koos Kristusega.

Oh, Issand, tänu olgu Sulle. Oh, Issand, au olgu Sulle. Sinu päralt on au ja kiitus igavesti. Aamen.

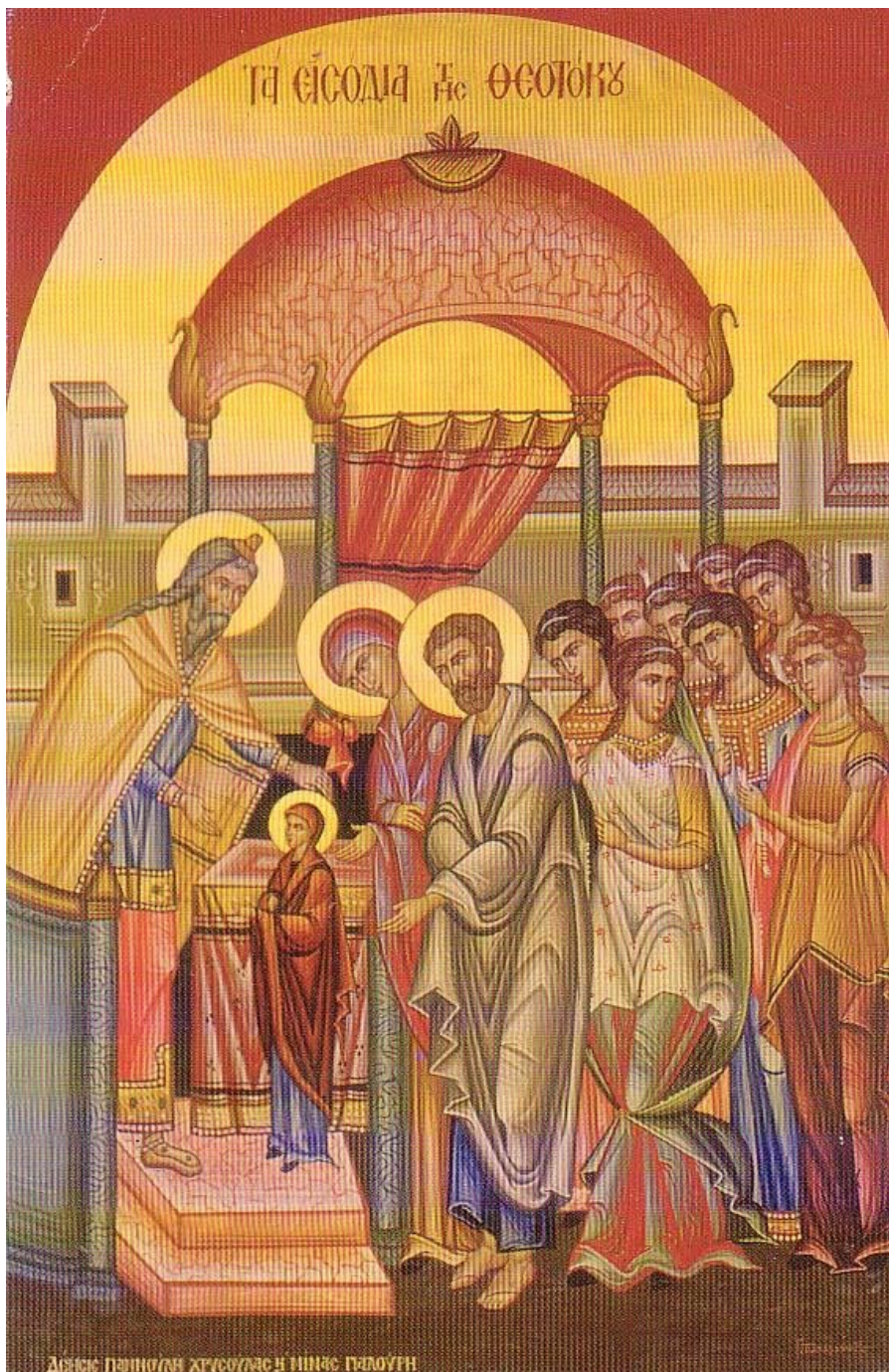
Kõigepüham Jumalasünnitaja templisseviimise püha 21. november/4. detsember

Kui Kõigepüham Ikkaneitsi Maria sai kolmeaastaseks, siis viisid Maria vanemad pühad Joakim ning Anna ta Naatsaretist Jeruusalemma, et anda ta Jumala teenimiseks - nad olid seda Jumalale lubanud. Retk Jeruusalemma kestis kolm päeva, kuid nad ei tundnud kordagi väsimust, sest käisid Jumala tahtmist mööda. Paljud Joakimi ning Anna sugulased kogunesid sellest sündmusest osa saama, sündmusest, millest võtsid osa ka nähtamatud Jumala inglid. Neitsid, kelle käes olid põlevad küünlad kõndisid kõige ees, nende järel käis kõigepüham Neitsi, teda toetas isa ühelt ja ema teiselt poolt.

Neitsi oli rõivastatud kuninglikku ja imekaunisse rüüsse, sellisesse, mida kannavad "kuningatütred" - Jumala Pruut (Ps 44:9j). Nende taga kõndis arvukalt sugulasi ja sõpru ja kõigil olid käes põlevad küünlad. Templitrepil oli viisteist astet. Maria vanemad panid Neitsi esimesele astmele seisma, ja ta jooksis kiiresti lõppu välja, kus kohtus ülempreester Sakariasega, kes viis Neitsi käekõrval mitte lihtsalt Templisse, vaid Pühamatest Pühamasse, kõige pühamasse kohta üldse - sinna, kuhu ei võinud keegi sisse astuda peale ülempreestri, ja temagi vaid korra aastas. P. Teofülaktos ütleb, et Sakarias oli "väljaspool iseennast ja Jumalast juhatatud", kui ta viis Neitsi Templi kõige tähtsamasse kohta teise eeskardina taga - teisiti ei oleks Sakariase käitumisele seletust. Siis peale seda ohverdasid Maria vanemad Jumalale, nagu nõuab Seadus, võtsid preestrilt õnnistuse ja läksid koju tagasi. Püha Neitsi jätsid nad Templisse, kus ta elas tervelt üheksa aastat. Maria vanemad käisid tal tihti külas. Kui nad aga lahkusid sellest maailmast, jäi püha Neitsi vaeslapseseks, ja igatses Templisse jääda elu

lõpuni ega tahtnud abielluda. Selline soov oli aga vastuolus nii Seaduse kui Iisraeli kommetega, ja seetõttu usaldati Maria 12-aastaselt p. Joosepi hoole alla, kes oli ta sugulane Naatsaretist, et püha

Ἡ Εἰσοδικὴ τῆς Θεοτόκου

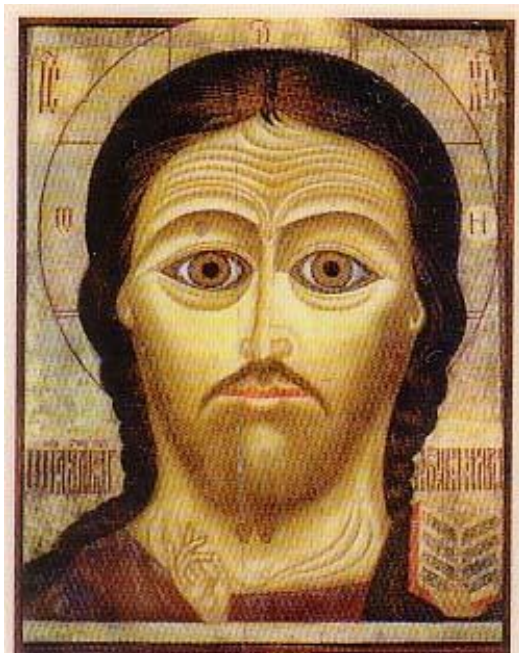
ΔΩΡΙΣ ΠΑΝΟΛΩΝ ΧΡΥΣΟΥΛΑΣ ΚΑΙ ΝΙΝΑΣ ΓΕΛΟΥΡΗ

Neitsi saaks kihluse varju all olles kasinuses edasi elada, teha nii teks oma igatsus ning samas täita Seaduse nõudmisi - selle ajastu Iisrael ei tundnud veel tütarlapsi, kes oleksid andnud igavese kasinuse tööuse. Püha Neitsi Maria oli esimene, kes seda tegi, ja hiljem j

Pealaul 4. viisil

Täna on Jumala hea meele näitamise esimene alustus ja inimeste lunastuse ettekuulutamine. Täna astub Neitsi avalikult Jumala templisse ja annab kõigile tunda Kristuse tulemist. Temale hüüame ka meie lauluhäälega: ole rõõmus, sina, kelle läbi Looja lunastuse tööd alustab.

[Tõlgitud teosest (v.a pealaulud): Velimirovitš, Nikolai 1986. The Prologue from Ochird. Lives of the Saints and Homilies for Every Day in the Year. Part Four: October, November, December. Tr. Mother Maria. Birmingham: Lazaria Press, pp. 171-174; 224-225.]

KÕIKIDE PÜHADE ALEKSANDRITE ELULOOD.

Meie koguduse pühakoda pühitseti 30. augustil 2003 kõikide pühade Aleksandrite auks ning nüüd alustame *Sõnumite* veergudel nende kõikide pühade Aleksandrite elulugude tutvustamist. Igas *Sõnumite* numbris püüame avaldada mõne püha Aleksandri eluloo, kelle mälestuspäev *Sõnumite* ilmumise kuule langeb.

Sõnumite toimetetus.

Püha märter Aleksander Tessaloonikast

Mälestuspäev 9. november
uue kalendri järgi

Püha märter Aleksander Tessaloonikast vangistati keiser Maximianuse ajal (4. saj) kristliku usu tunnistamise eest. P. Aleksander tunnistas ennast avalikult kristlaseks, ja keisri käsu peale ohverdada paganlikele jumalatele lükkas ta vapralt ebajumalakummardamise ohvrilaua ümber. Keiser käskis pühaku pea seepeale maha raiuda. Peale hukkamise täideviimist nägid nii keiser kui timukas, kuidas Jumala ingel püha märter Aleksandri hinge taevasse kandis. Siis lubas keiser kristlastel pühaku ihu Tessalonika linna auga maha matta, mida ka rõõmuga tehti.

**Püha märter Aleksander Tessaloonikast, palu Jumalat
meie eest!**

KOGUDUSE KROONIKA

ÜHEL AJAL ...

- ◆ Meie koguduse liige Teodosia Terje Pruks lahkus septembris Prantsusmaale kloostrisse. Teodosia oli koguduses tubli töötegija ja usin palvetaja, kes laulis koguduse kooris, kirjutas oma ilusa käekirjaga ristimistunnistusi, tegi maitsvaid kooke, tõlkis õigeusu palveid ja tekste ning viibis sel aastal pikalt Inglismaal kloostris, kus ta ka Paasapäeva tähistas. Nüüd Prantsusmaal monastilist elu elades ja ennast proovile pannes, lubas ta ka meie patuste eest palvetada. Kogudus võiks ka tema hea käekäigu eest palvetada.
- ◆ Preester Orenti viibis 21. septembrist kuni 21. oktoobrini Inglismaal Essexis Püha Ristija Johannese kloostris, see andis kogudusele hea võimaluse kohtuda ka teiste preestritega ja seekord mitte ainult meie Eesti Apostlikust Õigeusu Kirikust.
- ◆ Kahel nädalavahetusel (27-28 sept. ja 18-19 okt.) teenis meie koguduse pühakojas koguöisel jumalateenistusel ja Liturgial preester Juha Hirvonen Soome Õigeusu Kiriku Helsingi kogudusest, kes saabus augustis elama Tartusse, et asuda kooliõpetaja kohale Tartus asuvas väikeses soome koolis. Preester Juha ja koguduse vahelised suhted muutusid sedavõrd soojaks - mitmed korrad ühist teejoomist ja vestlust aitasid auväärt preestril ja kogudusel lähemalt tutvuda -, et isa Juha käis koguduse liikmetega koos palvetamas ka mitmetel õhtustel palvekordadel, ning kutsus koguduse diakon Afrati ja lugeja Raafaeli Soome Helsingi koguduse maja kodukirikusse eestikeelsele Liturgiale novembri lõpus. Kogudus on väga tänulik isa Juhale, kes kogudust aitas ja loodab, et isa Juha külastab meid ka edaspidi.

- ◆ 4. oktoobril teenis koguõisel jumalateenistusel meie armas praost ülempreester Johannes Keskküla, kes aegajalt ikka käib koguduse tegemisi-toimetusi kaemas, et koos palvetada ning soovijaid patuseid pihile võtta.
- ◆ 5. oktoobril teenis Liturgial meie koguduse vana sõber Angerja ja Sindi koguduste preester Mattias Palli, kelle nägemisest on alati hea meel.
- ◆ 11. ja 12. oktoobril teenis meie koguduse pühakojas Meeksi ja Luhamaa koguduste preester Aleksander Hopjorski, kes seekord tutvustas meie kirikut ja kogudust ka oma auväärsele emale. Isa Aleksandri rahulik meel ja äärmine vaimulik lihtsus on alati meie koguduse liikmeile heaks eeskujuks Kristuse järgimisel.
- ◆ 13. oktoobril, Jumalaema Ibeeria pühakuju mälestuspäeval, austas meid oma külaskäiguga meie kallis metropoliit Stefanos, kes täitis meie südamed rõõmu ja iluga. Metropoliit Stefanos pidas koguduse majas loengu, või teoloogilise mõtiskluse, nagu ta seda ise nimetas, *Taevase Kuninga palve* kohta - kõik osalejad said kindlasti kogemuse võrra targemaks rikkalikust Õigeusu teoloogilisest pärandist.
- ◆ Koguduse juhatuse koosoleku oktoobrikuu otsusega sai *Tartu Aleksandri Koguduse Sõnumitele* määratud uus toimetus koosseisus:
Ireneus Janek Jakoby, Matrona Timuska ning preester Orenti ja diakon Afrat. Samal koosolekul valiti ka koguduse ilmalik esindaja meie Kiriku Täiskogule, valituks osutus koguduse kellamees ja altariteenija Fill Meema.
- ◆ 27. oktoobril toimus meie Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku Täiskogu, kus võeti vastu uus Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku põhikirj.

PÜHAD NOVEMBRIS

- 01.11 laupäev pühad kasupüüdmatud imetegijad
Kosmas ja Damianos
ning nende ema Teodota (3. saj ?)
- 08.11 laupäev püha peaingel Miikaeli ja teiste ilmihuta
Vägede mälestus
- 13.11 neljapäev Konstantinoopoli püha peapiiskop
Johannes Kuldsuu (+ 407)
- 14.11 reede püha apostel Filippus (1. saj)
- 15. november – 24. detsember Jõulupaast**
- 16.11 pühapäev püha apostel ja evangelist Matteus (+ 60)
- 21.11 reede Kõigepühama Jumalasünnitaja
templisseviimise püha
- 22 – 24 november *Kõigepühama Jumalasünnitaja
templisseviimise püha järelpüha*
- 24.11 esmaspäev *Kõigepühama Jumalasünnitaja
templisseviimise püha lõpetamine*
- 23.11 pühapäev püha suurvürst Neeva
Aleksander (+ 1263)
- 30.11 pühapäev püha apostel esikutsutu
Andreas (+ 629)

JUMALATEENISTUSED EAÕK TARTU PÜHADE ALEKSANDRITE KOGUDUSES

Laupäev	<u>17.00</u>	Koguõine teenistus või õhtuteenistus
Pühapäev	<u>9.30</u> <u>9.00</u>	3. ja 6. tund või hommikuteenistus
	<u>10.00</u>	JUMALIK LITURGIA
	<u>17.00</u>	Pärastõhtune teenistus Jeesuspalvega; akatist Kõigemagusamale Jeesusele
Esmaspäev, kolmapäev, reede	<u>6.00</u>	Katesmad
Teisipäev, neljapäev, laupäev	<u>7.00</u>	Jumalik Liturgia
Esmaspäev-neljapäev, laupäev	<u>13.00</u>	Akatist Kõigepühamale Jumalasünnitajale
Esmaspäev-neljapäev	<u>19.00</u>	Katesma; akatist Kõigemagusamale Jeesusele
Reede	<u>13.00</u>	Akatist Kõigemagusamale Jeesusele
	<u>19.00</u>	Katesma; akatist Kõigepühamale Jumalasünnitajale

- ◆ Jumalateenistuste aegadest pühade korral antakse eraldi teada
- ◆ **Patutunnistus** toimub pärast laupäevaõhtust teenistust ja preestriga kokkulepitud ajal.
- ◆ Liturgia mittetoimumise korral viiakse läbi aseteenistus

Koguduse eestseisja: **pr. Orenti**, tel: **05202317**

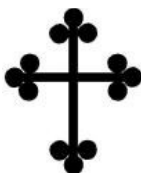
Palju aastaid!

Sünnipäevalapsed

6. november	Margarita Kreete Mägi-Laas
8. november	Ester Ene Saar
10. november	Magdaleena Maire Kuningas
20.november	Nikolai Lind
20.november	Maria Karin Kanarik
25.november	Siina Telvar
27.november	Allan Pilvet

Nimepäevalapsed

23.november	Aleksander Dementjev
24.november	Ekaterina Marje Kuusmik

EAÕK Tartu Püha Aleksandri Kogudus
Postiaadress PK 99, 50002, TARTU
Kiriku aadress Sõbra 19a, 50107, TARTU
tel 052 02317
Arveldusarve Hansapangas konto nr 22 101 141 8473

Koguduse vaimulik preester Orenti orenti@hot.ee
diakon Afrat Laas tel 052 31933 afrat@hot.ee

Sõnumite toimetus: sassi.kokutus@mail.ee
postiaadress PK 99, 50002, TARTU
tel: 052 31933